

Soru Sorma Stratejileri Farklılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Soru Sorma Stratejileri Farklılık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30489>

Özet

Soru Sorma Stratejileri Farklılık Ölçeği (SSS FÖ), eğitim ortamlarında öğretmenlerin veya eğitimcilerin kullandıkları çeşitli soru sorma stratejilerine ilişkin farklılık düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2021 yılında Soysal, Başalev ve Soysal tarafından yapılan kapsamlı bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda kullanıma sunulmuştur. Bu geliştirme çalışması, yapısal geçerliliği sağlamak adına hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini içermektedir. Ölçek, bireylerin pedagojik sorgulama yaklaşımları, öğrenci katılımı, tercih etme ve eleştirel düşünmeyi destekleme becerilerini ölçmeyi hedeflemektedir.

Ölçeğin psikometrik değerlendirmeleri, tatmin edici düzeyde iç tutarlılık ve yapısal uygunluk göstermiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin yedi farklı faktörden oluştuğu tespit edilmiş ve toplam varyansın önemli bir kısmı (%52,23) açıklanmış belirlenmiştir. Derecelendirme formatı, eğitimcilerin kendi uygulamalarına ne ölçüde katıldıkları belirlemelerine olanak tanıyan 5'li Likert tipindedir.

Anahtar Kelimeler

Soru Sorma Stratejileri, Farklılık, Öğretim, Psikometri, Geçerlik, Faktör Analizi, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Soysal, Y., Başalev, S., Soysal, S.

Amaç

Soru Sorma Stratejileri Farklılık Ölçeği'nin temel amacı, eğitimcilerin sıklıkla kullandıkları soru sorma teknikleri ve stratejileri hakkındaki bilişsel farklılık düzeylerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, eğitim alanındaki araştırmacılara, öğretmenlerin ne tür sorgulama yaklaşımları benimsediklerini ve bu yaklaşımların etkinliğini nasıl algıladıklarını belirlemek için standartlaştırılmış bir araç sağlamaktadır.

Ölçeğin geliştirilmesi, eğitimde nitelikli soru sorma becerilerinin öneminin artmasıyla doğrudan ilişkilidir. Ölçek, sadece soruların içeriğini değil, aynı zamanda öğrencilerin cevaplarına verilen tepkiler, fikirlerin tartışılmasına açılması ve öğrencilerin eleştirel düşünmeye yönlendirilmesi gibi pedagojik süreçleri de değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, eğitimcilerin sorgulama davranışları için çok boyutlu doğası temsil eden karmaşık bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, öğretmenlerin sadece bilgi düzeyinde sorular sormaktan ziyade, öğrencileri tartışmaya teşvik eden, çelişkili cevaplar üzerinde düşünmeye yönlendiren ve sınıf içi otoriteyi paylaşan stratejileri ne ölçüde benimsediği üzerine odaklanır.

Ölçeğin temel aldığı yapısal boyutlar, muhtemelen, Geri Bildirim ve Yönlendirme, Eleştirel Düşünmeyi Teşvik Etme, Cevap Değerlendirme Süreçleri ve Öğrenci Katılımı? Sa?lama gibi alt bileşenleri kapsamaktadır. Bu faktörler, bir eğitimcinin etkili ve farklı bir sorgulama uygulaması için gerekli olan çeşitli stratejik yaklaşımları temsil etmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliliği, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak titizlikle incelenmiştir. Örneklem yeterliliğini değerlendiren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri, 0,904 olarak bulunmuştur; bu değer, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Yapılan analizler sonucunda ölçeğin yedi faktörlü bir yapıya sahip olduğu doğrulanmıştır. Bu yedi faktörün, ölçülen yapıdaki toplam varyansın %52,23'ünü açıkladığı tespit edilmiştir. Bu oran, ölçeğin teorik yapıyı temsil etme yeteneğinin yeterli olduğunu ve yapısal geçerliliğin istatistiksel olarak desteklendiğini göstermektedir.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, yaygın olarak kullanılan Cronbach Alpha katsayısıyla belirlenmiştir. Bu katsayı, 0,824 olarak rapor edilmiştir. 0,80 üzerindeki bu değer, ölçek maddeleri arasındaki iç tutarlılığın yüksek olduğunu ve ölçeğin tutarlı sonuçlar üretebilme kapasitesinin güçlü olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme aşamasında, yapısal geçerliliği tesis etmek amacıyla iki aşamalı bir faktör analizi süreci izlenmiştir. İlk olarak uygulanan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ölçeğin faktör yapısının keşfedilmesini sağlamış ve yedi temel boyutun varlığını ortaya koymuştur.

Daha sonra uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ise, AFA'dan elde edilen yedi faktörlü yapının teorik model ile ne kadar uyumlu olduğunu test etmiştir. KMO değerinin yüksekliği (0,904) ve açıklanan toplam varyansın %52,23 olması, ölçeğin faktör yapısının hem istatistiksel hem de teorik açıdan güçlü ve kabul edilebilir olduğunu kanıtlamıştır.

Ölçek

Test Türü: Geliştirme

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Kesinlikle Katılmıyorum = 1, Kesinlikle Katılıyorum = 5)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitimciler ve Öğretmen Adayları (Çalışmanın doğası gereği sınırlıdır)

Yaş Grubu: Yetişkin (Yükseköğretim düzeyi)

Popülasyon Detayları: Yükseköğretim düzeyinde eğitim alan veya görev yapan bireylerden oluşan bir örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Psikometrik özellikler, Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi kullanılarak belirlenmiştir. Geçerlilik için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Stratejileri, Öğretmen Farkındalık, Yapısal Etkilik Modellemesi, Pedagojik Sorgulama, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Serenay Başalev

Yazar ORCID Tanıtıcısı: Çalışmada belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: basalevserenay@gmail.com

Yazma Adresi: Çalışmada belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Telif Hakkı ve Şinler: Ölçeğin kullanımı için ilgili yayına atıf yapılması gerekmektedir.

Ücret: Bilgi verilmemiştir (Genellikle akademik yayınlarda ücretsizdir).

Test Yılı: 2021

Referanslar

Soysal, Y., Ba?alev, S., & Soysal, S., (2021). Soru Sorma Stratejileri Farkındalığı Ölçeği'nin psikometrik özelliklerinin belirlenmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 11(1), 92-110. DOI: [10.5961/jhes.2021.432](https://doi.org/10.5961/jhes.2021.432)

Ek olarak, makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [soru-sorma-stratejileri-farkindaligi-olcegi-toad.pdf](http://dergipark.org.tr/olcegi-toad.pdf)

Soru Sorma Stratejileri Farkındalığı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

16. Dersin belirli kısımlarında o ana kadar konuşulan bütün konu ve kavramlarla ilgili genel bir özetleme yaparım.

4. Sorularla öğrencilerin söylediklerini (iddiaların) desteklemeleri için örnekler vermelerini talep ederim.

32. Sınıf ortamına çıkan fikirlerin doğruluğuna ya da yanlışlığına karar verme hakkı hem bana hem de öğrencilerime aittir.

25. Öğrencinin birbiri ile uyumsuz cevapları olduğunda ona bunu fark ettirip daha tutarlı fikirler sunmasını talep ederim.

20. Sorudum soruların tek ya da sabit bir cevapları vardır.

3. Öğrencimin verdiği cevapları değerlendirilmeden ek bir soru sorarım.

18. Öğrencilerimin verdikleri cevapları doğru ya da yanlış/eksik oldukları/olduğunu onlara hemen söylerim.